

Foto: Arne Åsen

Kulturhistoriker og arkeolog **Sjur Harby** er innehaver av Disen Kolonial, hvor han jobber med kultur-arvrelaterte spørsmål og rådgivning. Harby skriver fast for Gamle Hus, Hager & Interiør, Nationen, Hamar Arbeiderblad, Kulturarven og er redaktør av medlems-bladet AQUAVIT. I denne spalten deler han sine tanker og meninger om aktuelle saker innen kulturarv og bygningsvern.

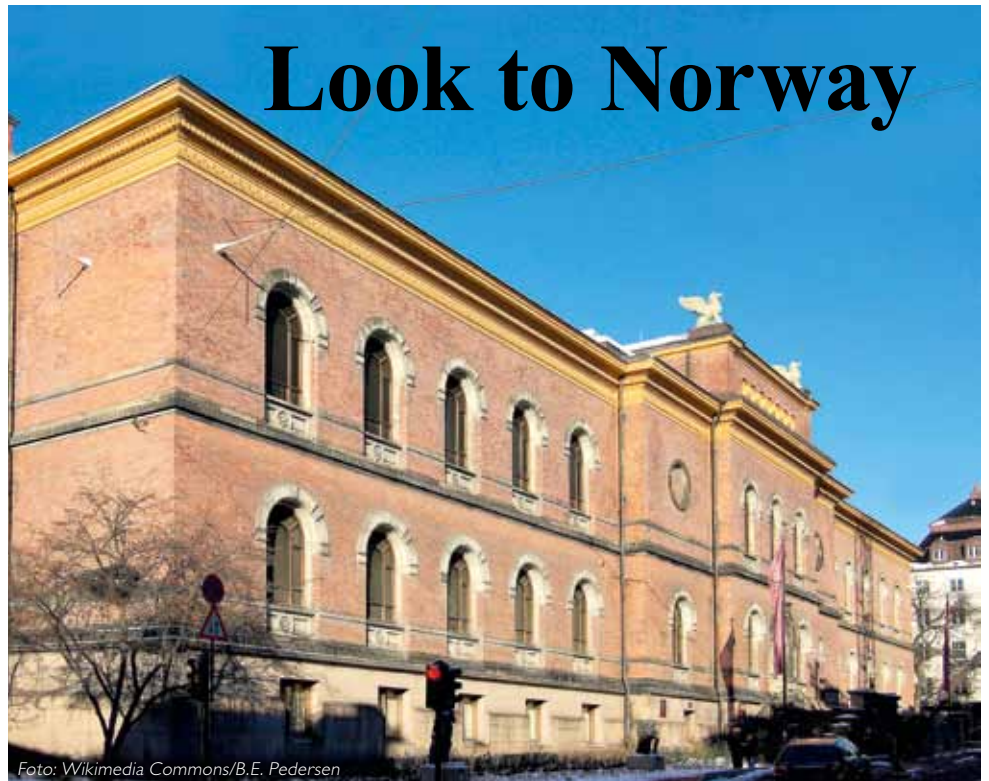

Foto: Wikimedia Commons/B.E. Pedersen

Det var i slutten av januar at finansmannen Christen Sveaas ga kulturminister Anniken Huitfeldt sin helhjertede støtte i Aftenposten. Med slike venner trenger en ingen fiender.

Det startet ikke så verst. «Oslo», slo Sveaas fast, «kan bli en førende kulturby i Europa. I løpet av få år får vi forhåpentlig nytt Nasjonalmuseum, nytt Munch-museum og et nytt privat Astrup-Fearnley Museum. Her kommer kunstnerisk innovasjon og dristig museumsarkitektur. Andre nasjonale museer derimot må få orden på sine bevilgninger.»

Går det som Sveaas håper, skal museumsmetropolen Oslo snart ta luven fra Londons British Museum, Berlins Museumsinsel, Eremitasjen i St. Petersburg, Louvre i Paris, Gulbenkianmuseet i Lisboa og Prado i Madrid. På nytt skal nordmennene minne verden om president Franklin D. Roosevelts berømte ord fra krigenes mørkeste år, 1942: «Look to Norway.»

Mens amerikaneren Sarah «Sally» Epstein, verdens fremste samler av Munchgrafikk, i et intervju med samme avis tidligere har undret seg over hvordan en kulturnasjon som Norge kan rasere Na-

sjonalgalleriets Munch-sal, roste Sveaas kulturministeren for en forbilledlig håndtering av «bakstreverske kulturnisser». «Slik handlekraft ønsker jeg oftere», skrev Sveaas og fortsatte: «Kulturnissene unner ikke kunsten sin rettmessige plass i vår by og vårt århundre. De vil ikke innrømme at det gamle Nasjonalgalleriet er for dårlig til å huse store internasjonale utstillinger.»

«Men, og det er et stort men; Sveaas argumenterer ikke. Sveaas legger ingen innsikt eller refleksjon til grunn for sine synspunkter.»

Handlekraften Sveaas beundrer så sterkt, kom til uttrykk i Morgenbladet 15. oktober 2010. «Debatten er over, avgjørelsen er tatt. Nasjonalgalleriet må nedlegges for å øke oppslutningen om samtidskunst», uttalte en skråsikker Huitfeldt til en vantro journalist. Deretter eksploderte det,

og en samlet hovedstadspresse med unntak av Aftenposten har på lederplass tatt kraftig til motmæle mot både flytteplanene og statsrådets forsøk på å sette sluttstrek for en debatt som aldri er tatt. I tillegg har hun fått brorparten av byens befolkning på nakken, samt en nesten samlet norsk kulturelite. Mens opposisjonen i Stortinget etterlyser debatt og behandling, kniper statsråden munnen godt igjen og svarer indignert: «Må jeg si det igjen? Jeg gjør, vi gjør, ikke retrett her». Basta.

Mens Huitfeldts venner og sympatisører stilte tann for tunge, sto Sveaas last og brast med sin gode venninne og benyttet samtidig anledningen til å varme opp statsråden med ytterligere en vintersak: eiendomsmagnaten Christian Ringnes' uegennyttige gave til Oslo by. En skulpturpark til kvinnens ære i byens offentlige friområde på Ekeberg, samt en gondolbane fra Bjørvika til hans fredete restaurantbygg samme sted. «Nok en gang strømmer kulturnissene til og synser om skulpturer, gondolbaner og grøntarealer i

hytt og gevær. De vil ikke ha den skulpturen, men den og den, og kanskje den. Maken til bortskjemte fjøsniiser», fnyste Sveaas, hvis eneste innvending til planene er at det er kvinner og ikke unge menn som er skulptursamlingens tema.

Rett skal være rett, Sveaas har et poeng når han peker på at visjonære planer har trange kår i Norge. Det var med nød og neppe vi fikk oss et kongelig slott. Det tok evigheter før vi fikk en anstendig opera, og Rådhusplassen i Oslo holdt på å drukne i trafikk innen bevilgende veimyndigheter fant tiden moden til å fri oss fra bilene.

Men, og det er et stort men; Sveaas argumenterer ikke. Sveaas legger ingen innsikt eller refleksjon til grunn for sine synspunkter. I stedet karakteriserer han mennesker han trolig ikke kjenner, og synspunkter han ikke liker, med gloser

som de fleste har vokst av seg. Uten selv-sensur skravler han i vei etter eget forgodtbefinnende. Mens Aftenposten daglig avviser godt begrunnede debattinnlegg under henvisning til stor pågang og lite spalteplass, lar de finansmannens en-somme høyttenkning passere uten motforestillinger.

Kom det blomster på døren til Sveaas? Jeg aner ikke. Men i Aftenpostens spalter ble det dørgende stille. Selv blant den del av kulturlivet som gjerne skilter med finansmannens personlige vennskap kunne man høre en knappenål falle.

«If there is anyone who still wonders why this war is being fought, let him look to Norway. If there is anyone who has any delusions that this war could have been averted, let him look to Norway; and if there is anyone who doubts the democratic will to win, again I say, let him look to

Norway», sa Roosevelt.

Eller som Sveaas så velklingende artikulere det i våre dager: «Med nisseløene godt trukket ned blir kulturhistoriens siktlinje dårlig.» Punktum. ■

Foto: Sjur Harby

Vår kulturarv må ha en vaktbikkje

Som leser av Gamle Hus, Hager & Interiør er du trolig en av mange med interesse for å ta vare på norsk kulturarv. Kanskje har du ditt eget bevaringsprosjekt.

Siden 1844 har Fortidsminneforeningen stått seg i spissen for kulturminnevernet i Norge. Bli medlem i Fortidsminneforeningen, blir du medeier i stavkirker, klosterruiner, loft, buer og gårdsanlegg over hele landet. Du får medlemsblad og årbok. Du får også tilbud om foredrag, håndverkskurs og turer. Like viktig er det at du blir med og kjemper for bevaring av kulturminner og kulturmiljøer.

I dag er vi 7200 medlemmer. Vi vil gjerne bli flere. Meld deg inn på www.fortidsminneforeningen.no

FORTIDSMINNEFORENINGEN
The Society for the Preservation of Norwegian Ancient Monuments

